

ORTODONTIJOS REZIDENTŪROS STUDIJŲ PROGRAMOS APRAŠAS

Rezidentūros studijų programos pavadinimas	Programos valstybinis kodas
Ortodontija	73308B1

Aukštojo mokslo institucija, padalinys	Programos vykdymo kalba
Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, Medicinos akademijos Ortodontijos klinika, Eivenių g. 2, LT-50009 Kaunas	Lietuvių kalba

Studijų rūšis	Studijų pakopa	Kvalifikacijos lygis pagal LKS
Universitetinės studijos	Laipsnio nesuteikiančios studijos	VII lygis

Studijų forma ir trukmė metais	Programos apimtis kreditais	Visas rezidento darbo krūvis valandomis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
Nuolatinė, 3 metai	198	5280		

Studijų sritis	Pagrindinė studijų programos kryptis (šaka)	Gretutinė studijų programos kryptis (šaka) (jei yra)
Biomedicinos mokslai	Odontologija	-

Suteikiama profesinė kvalifikacija
Gydytojas ortodontas

Studijų programos vadovas	Vadovo kontaktinė informacija
prof. dr. Antanas Šidlauskas	antanas.sidlauskas@ismuni.lt ; tel.: (8 37) 38 75 98

Akredituojanti institucija	Akredituota iki
Studijų kokybės ir vertinimo centras	

Rezidentūros studijų programos tikslas
Pagrindinis Ortodontijos rezidentūros programos tikslas yra parengti visapusiškai išsilavinusį, dorą, iniciatyvų, savarankišką, etiškai atsakingą, besidomintį mokslo naujovėmis gydytoją specialistą, turintį gydytojo ortodonto profesinę kvalifikaciją ir gebantį taikyti įgytas žinias, įgūdžius ir gebėjimus praktiniame darbe.

Rezidentūros studijų programos profilis		
Rezidentūros studijų turinys: ciklų grupės	Rezidentūros studijų programos pobūdis	Rezidentūros studijų programos skiriamieji bruožai
Programą sudaro privalomieji ir pasirenkamieji ciklai, apimantys teoriją, praktinį darbą ir savarankišką darbą. Privalomieji ciklai orientuoti į gydytojo ortodonto žinių ir gebėjimų gilinimą veido ir žandikaulių augimo ir formavimosi srityje, įgimtų ir įgytų ortodontinių anomalijų klinikinės diagnostikos, ortodontinio gydymo biomechanikos supratimo, ortodontinio ir kombinuoti ortodontinio-chirurginio gydymo, dantų lankų ir sąkandžio formavimosi sutrikimų profilaktikos žinių, gebėjimų ir įgūdžių įsisavinimą. Paraklinikiniais diagnostiniais metodams–radiologijai, ortodontiniams laboratoriniams	Ortodontijos rezidentūros studijų programa yra taikomojo pobūdžio programa, orientuota į praktinę veiklą bei tobulinanti mokslinio-tiriamąjo darbo gebėjimus ir suteikianti gydytojo odontologo ortodonto profesinę kvalifikaciją.	Programa parengta, atsižvelgiant į LR ir ES teisės aktus Directive 2001/19/EC and 93/16/EEC European Parliament and of the Council of 14 May 2001; Cumming AD, Ross MT. The Tuning Project (medicine) – learning outcomes / competences for undergraduate medical education in Europe. Edinburgh: The University of Edinburgh, 2008. Prieiga per internetą: http://www.tuning-medicine.com ; World Federation of Orthodontists (WFO) guidelines for postgraduate orthodontic education, 2009: Bulajeva T., Lepaitė D., Šileikaitė-Kaishauri D. Studijų programų vadovas. Vilnius, 40 p., 2012 (parengtas vykdant projektą „Europos kreditų perkėlimo ir

<p>tyrimams, cephalometrijai skirti atskiri privalomieji ciklai. Pasirenkieji ciklai skirti gilintis į vieną kurią nors siaurą ortodontijos sritį (pvz.: „Dantų retencija“) ar ortodontinių anomalijų diagnostikos sritį (pvz.: „Skaitmeninės technologijos ortodontinių anomalijų diagnostikoje ir gydymo planavime“).</p>		<p>kaupimo sistemos (ECTS) nacionalinės koncepcijos parengimas: kreditų harmonizavimas ir mokymosi pasiekimais grindžiamų studijų programų metodikos kūrimas bei diegimas“ (Nr. VP1-2.2-ŠMM-08-V-01-001); LR Vyriausybės 2003 10 31 nutarimą Nr. 1359 „Dėl gydytojų rengimo“; LR Švietimo ir mokslo ministro ir LR Sveikatos apsaugos ministrų 2004 06 17 įsakymą Nr. ISAK-969/V-445 ”Dėl medicinos rezidentūros, odontologijos rezidentūros bei veterinarinės medicinos rezidentūros studijų programų reikalavimų ir rezidentūros bazių atrankos ir vertinimo nuostatų patvirtinimo“; LR Švietimo ir mokslo ministro 2004 08 24 įsakymą Nr. ISAK-1310 „Dėl medicinos, odontologijos bei veterinarinės medicinos rezidentūros studijų programų vertinimo ir registravimo“; Lietuvos medicinos norma MN 47:1997 "Gydytojas stomatologas ortodontas. Funkcijos, teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ ;1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvą 93/16/EEB, skirta padėti laisvam gydytojų judėjimui ir jų diplomų, pažymėjimų ir kitų oficialią kvalifikaciją patvirtinančių dokumentų abipusiam pripažinimui. LSMU podiplominių studijų reglamentą; KMU Rektoriaus 2003 05 23 įsakymą Nr. 2848-R “Dėl rezidentūrų programų sudarymo principų”; KMU Rektoriaus 2004 06 30 įsakymą Nr. PS-8-105-R ”Dėl rezidentų studijų organizavimo”. KMU Rektoriaus 2004 12 06 įsakymą Nr. V-419 “Dėl rezidentūros ir internatūros bazių vertinimo ir atrankos”. Programa grindžiama teorinių studijų ir praktinio darbo integracija nuo pirmųjų studijų metų. Praktiniai įgūdžiai įgyjami ir teorinis kursas įsisavinamas padedant Universiteto dėstytojams – rezidentūros bazės specialistams. Ortodontijos rezidentūros bazė – Universiteto ligoninė „Kauno klinikos“ pasižymi visų su burnos, veido ir žandikaulių srities ligų bei ortodontinių anomalijų diagnostika ir gydymu susijusių struktūrų koncentracija. Rezidentūros bazė pasirenkama Universiteto Odontologijos rezidentūros reglamento nustatyta tvarka. Mokslinio darbo gebėjimai lavinami atliekant mokslinį darbą Universiteto Ortodontijos klinikoje. Suteikiama galimybė dalį rezidentūros atlikti pasirinktoje</p>
---	--	--

		užsienio klinikoje pagal Erasmus programą.

Reikalavimai stojantiesiems	Ankstesnio mokymosi pripažinimo galimybės
<p>Būtinai odontologijos magistro laipsnis ir gydytojo odontologo profesinė kvalifikacija. Priimama bendro konkurso keliu. Konkursinio balo sandara nurodoma priėmimo į LSMU rezidentūros programas sąlygose. Pagrindinės konkursinio balo dedamosios yra visų vienisijų studijų metu studijuotų dalykų įvertinimų vidurkis, baigiamojo egzamino įvertinimas, klinikinės medicinos praktikos įvertinimas, studento mokslinės veiklos vertinimas (skiria SMD), motyvacijos pokalbio vertinimas. Motyvacijos pokalbis vyksta pagal iš anksto numatytą grafiką. Motyvacijos komisiją sudaro Ortodontijos klinikos akademinis personalas ir rezidentų atstovai. Vertinama mokslinė veikla ortodontijos srityje, klinikinė savanoriška veikla ortodontinio profilio skyriuose ir bendražmogiškos savybės. Motyvacinis laiškas, adresuotas komisijai, pateikiamas iš anksto prieš numatytą motyvacijos pokalbį. Konkursas viešas ir vyksta dviem etapais (pagrindinis ir papildomas). Antrasis etapas arba papildomas etapas gali būti organizuojamas likus laisvų vietų po pagrindinio priėmimo.</p>	<p>Ankstesnių studijų rezultatai įskaitomi individualiai, atsižvelgiant į ugdytas kompetencijas ir programos siekinius, atitinkančius rezidentūros studijų programą „Ortodontija“, vadovaujantis LSMU Senato nustatyta tvarka</p>

Tolesnių studijų galimybės
<p>Laipsnį suteikiančios trečios pakopos studijos doktorantūroje (pasirenka apie 5% įgyjusių gydytojo ortodonto profesinę kvalifikaciją).</p>

Profesinės veiklos galimybės
<p>Gydytojas ortodantas praktinį darbą gali dirbti tiek valstybinėse tiek privačiose sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose licenciją teikti ortodontijos paslaugas. Gydytojo ortodonto licenciją suteikia Valstybinė akreditavimo tarnyba sveikatos priežiūros veiklai prie LR Sveikatos apsaugos ministerijos, pateikus odontologijos studijų programos baigimo diplomą, internatūros pažymėjimą ir rezidentūros baigimo pažymėjimą. Taip pat gydytojas ortodantas gali dirbti mokslinį-tiriamąjį ir pedagoginį darbą aukštojo mokslo institucijose. Rezidentūros baigimo pažymėjimas ir suteikta profesinė kvalifikacija pripažįstama Europos Sąjungos šalyse. Įsidarbina visi baigę Ortodontijos rezidentūros programą. Įsidarbinimo perspektyvos, baigus Ortodontijos rezidentūrą, ir toliau išlieka geros.</p>

Studijų metodai	Vertinimo metodai
<p>Taikomi įvairūs mokymo ir mokymosi metodai: paskaitos, seminarai, konsultacijos, grupinės diskusijos su gydytojais rezidentais.</p> <p>Kasdienės veiklos dienyno pildymas, klinikinių atvejų pristatymas ir aptarimas klinikos posėdžių metu, konferencijose, mokomųjų filmų peržiūra, asmeninio tobulėjimo plano sudarymas ir vykdymas.</p>	<p>Dalyvavimas paskaitose, aktyvumas seminarų ir konsultacijų bei grupinių diskusijų metu žymimas atskiriame žiniaraštyje. Reikalaujama, kad pagal metinį paskaitų, seminarų ir grupinių diskusijų grafiką būtų atsiskaityta ne mažiau kaip 75% visų teorinių užsiėmimų metu nagrinėjamų temų. Leidžiamas atsiskaitymų išlyginimas su ankstesnių metų rezidentais arba individualiu grafiku.</p> <p>Atsiskaitymai žodžiu ir raštu vyksta kiekvieno ciklo pabaigoje. Atsiskaitymas raštu vyksta testo forma, pateikiami atviro ir uždaro tipo klausimai/užduotys, klinikinės situacijos. Vertinama pažymiu dešimtbalėje vertinimo sistemoje.</p>
<p>Gebėjimai ir įgūdžiai įgyjami tiriant ir gydant pacientus; dalyvaujant kasdieniniuose ir klinikos posėdžių metu vykstančiuose pacientų aptarimuose, sudarant</p>	<p>Nuolatinis klinikinio darbo, diagnostinių procedūrų tinkamo atlikimo ir/ar interpretavimo vertinimas kas savaitę peržiūrint Kasdienės veiklos dienyną ir užduočių</p>

individualius gydymo planus ir numatant individualias gydomųjų aparatų konstrukcijas, pateikiant ortodontinių aparatų gamybos užsakymus dantų technikų laboratorijai. Visa gydomoji veikla vykdoma rezidentūros vadovo arba licencijuoto klinikos gydytojo ortodonto priežiūroje.

įvykdymą patvirtinant rezidentūros vadovo antspaudu.

Individualių klinikinių atvejų analizės ir pristatymo vertinimas savaitinių susirinkimų metu, tai kas savaitę atžymint Kasdienės veiklos dienyne ir patvirtinant rezidentūros vadovo antspaudu.

Ciklo metu įgyti praktiniai įgūdžiai ir gebėjimai vertinami pažymiu dešimtbalėje vertinimo sistemoje ir įrašomi į Kasdienės veiklos dienyną bei Rezidento įskaitų knygelę.

Mokslinės literatūros apžvalgų ir klinikinių atvejų nagrinėjimo su literatūros apžvalga pateikčių rengimas ir pristatymas klinikos posėdžių metu pagal individualų grafiką. Pateikčių pristatymai registruojami Kasdienės veiklos dienyne ir patvirtinami rezidento vadovo vieną kartą per pusę metų.

Mokslinio-tiriamąo darbo temą gali pasiūlyti pats gydytojas rezidentas arba tai turi padaryti rezidento vadovas. Preliminari mokslinio darbo tema, tyrimo objektas ir metodai aptariami ir tvirtinami Ortodontijos klinikos posėdžio metu. Mokslinio-tiriamąo darbo rezultatai pristatomi Ortodontijos klinikos posėdžio metu ne vėliau kaip mėnuo iki baigiamąo egzaminąo.

Rezidentūros studijų programa baigiama praktiniu ir teoriniu egzaminais. Praktinis egzaminas vyksta egzaminąo komisijai pristatant pilnai dokumentuotus, nemažiau kaip 5 klinikinius atvejus nuo pradžių iki galą gydytus paties rezidentąo. Klinikiniai atvejai aptariami su komisijąo nariais ir atsakoma į komisijąo narių pateiktus klinikinės praktikos klausimus. Teorinis egzaminas vyksta raštu atsakant į pateiktus 15-20 klausimų ir vėliau juos aptariant žodžiu su komisijąo nariais.

Bendrosios kompetencijos (žinios, gebėjimai, vertybės ir požiūriai)		Rezidentūros studijų programos siekiniai (rezultatai)	
1.	Profesinės savybės	1.1.	Būti sąžiningu ir garbingu gydytoju ortodontu su pacientais, laikytis odontologo profesinės etikos normų, laikytis geros medicinos praktikos reikalavimų, būti kritišku kitų ir savo paties atžvilgiu, gebėti užjausti pacientą, būti kūrybingu ir iniciatyviu.
2.	Profesinė veikla	2.1.	Gebėti įvertinti savo kompetencijų ribas ortodontijoje bei gretutinėse odontologijos specialybose, ir, esant reikalui, kreiptis pagalbos, veikti savarankiškai, spręsti problemas ir priimti sprendimus, bendrauti ir dirbti komandoje kartu su kitų sričių specialistais, pirmiausiai bendrosios praktikos odontologais, veido ir žandikaulių chirurgais, vaikų odontologais, dantų technikais, burnos higienistais ir kt., gebėti organizuoti ir planuoti kompleksinį sudėtingų veido, žandikaulių ir dantų lankų anomalijų gydymo procesą, mokėti planuoti savo darbo laiką.
3.	Ekspertinė gydytojo ortodonto veikla	3.1.	Gebėti analizuoti veido ir žandikaulių vystymosi, funkcinių sutrikimų bei amžinių pokyčių poveikį sąkandžiui ir okliuzijos stabilumui, nuolat tobulėti ortodontijoje mokantis visą gyvenimą, gebėti taikyti teorines žinias praktikoje, gebėti perduoti savo žinias ir gebėjimus jaunesniems kolegoms, gebėti planuoti ir vykdyti mokslinius tyrimus.
Dalykinės kompetencijos (žinios, gebėjimai, vertybės ir požiūriai)		Rezidentūros studijų programos siekiniai (rezultatai)	
4.	Ortodontijos mokslo srities specialiosios teorinės žinios ir jų panaudojimo gebėjimai		
4.1.	Gydytojo ortodonto veiklos juridinis reguliavimas ir etikos normos	4.1.1.	Susipažinti su LR įstatymais, LROR nutarimais ir kitais teisinais aktais reglamentuojančiais ortodontinės pagalbos teikimą.
		4.1.2.	Įgyti žinių apie pagrindinius etikos ir deontologijos reikalavimus keliamus gydytojui odontologui ortodontui; vaiko psichologinių reakcijų ir neigiamo požiūrio į ortodontinį gydymą suvaldymo, tėvų ir vaikų odontologinio švietimo principus.
4.3.	Teorinės žinios apie šiuolaikinius ortodontinių anomalijų diagnostikos, gydymo ir profilaktikos metodus	4.3.1.	Įgyti žinių apie šiuolaikinius diagnostikos metodus ortodontijoje (radiologinius ir magnetinio rezonanso tyrimai, lazerinės technikos, 3D ir 4D vaizdų panaudojimą diagnostikai), paciento diagnostinių duomenų skaitmenizavimą, kaupimą ir archyvavimą elektroninėse laikmenose.
		4.3.2.	Įgyti žinių apie šiuolaikinius gydymo metodus ortodontijoje (individualiai planuojami, kompiuterine diagnostika pagrįsti gydomieji ortodontiniai aparatai ir jų gamybos technologija).
		4.3.4.	Įgyti žinių apie šiuolaikinių breketų sistemų (ligatūriniai breketai, beligatūriniai aktyvūs ir pasyvūs breketai, estetiniai breketai, liežuviniai breketai) konstrukcines savybes ir veikimo ypatumus.
5.	Odontologinio paciento ortodontinis konsultavimas		
5.1.	Gebėti atlikti odontologinio paciento ištyrimą ir įvertinti	5.1.1.	Gebėti atlikti bendrą odontologinio paciento burnos ertmės ir dantų būklės įvertinimą.

	ortodontinio gydymo reikalingumą kompleksiniame odontologinio paciento gydymo planavime	5.1.2.	Gebėti įvertinti odontologinio paciento veido organų ir žandikaulių funkcinius sutrikimus bei jų galimą poveikį dantų lankams ir okliuzijai.
		5.1.3.	Gebėti diagnozuoti odontologinio paciento dantų lankų ir sąkandžio anomalijas, įvertinti ortodontinių anomalijų poveikį bendrai burnos sveikatai.
		5.1.4.	Gebėti paaiškinti odontologiniam pacientui (ir jo artimiesiems) nustatytus morfologinius ir funkcinius dantų lankų, žandikaulių ir sąkandžio sutrikimus, galimą jų poveikį okliuzijai, kramtymo efektyvumui, veido estetikai ir burnos sveikatai.
		5.1.5.	Gebėti tinkamai informuoti kitų specialybių gydytojus odontologus apie galimybę (būtinumą) taikyti ortodontinius gydymo metodus kompleksiniame pacientų gydyme, odontologinių ligų profilaktikoje ar okliuzijos stabilizavime.
6.	Ortodontinio paciento tyrimo ir gydymo plano sudarymas		
6.1.	Gebėti atlikti ortodontinio paciento apžiūrą ir sudaryti diagnostinių tyrimų	6.1.1.	Gebėti atpažinti ortodontines anomalijas ir preliminariai įvertinti jų sunkumo lygį atliekant apžiūrą.
		6.1.2.	Gebėti sudaryti būtinų diagnostinių tyrimų planą.
		6.1.3.	Gebėti sudaryti ortodontinio paciento problemų sąrašą.
		6.1.4.	Gebėti formuluoti išplėstinę aprašomąją ortodontinių anomalijų diagnozę.
6.2.	Gebėti sudaryti individualų gydymo planą ortodontiniam pacientui,	6.2.1.	Gebėti sudaryti tinkamą individualiam pacientui ortodontinio gydymo planą ir jį aptarti su pacientu ir jo artimaisiais.
		6.2.2.	Gebėti įvertinti paskirto gydymo trukmę, efektyvumą, galimas gydymo komplikacijas, pasiūlyti alternatyvius gydymo metodus.
		6.2.3.	Gebėti sudaryti kompleksinį gydymo planą, bendradarbiaujant ir dirbant komandoje kartu su kitų sričių specialistais: bendrosios praktikos odontologais, veido ir žandikaulių chirurgais, periodontologais, vaikų odontologais, ortopedais, dantų technikais, burnos higienistais, otolaringologais.
		6.2.4.	Gebėti sudaryti retencinio periodo planą ir parinkti reikiamas priemones.
		6.2.5.	Gebėti bendrauti su nepilnamečiais pacientais, nesugebančiais savarankiškai įvertinti ortodontinio gydymo reikalingumo ir galimos žalos sveikatai atsisakius ortodontinio gydymo.
7.	Diagnostinių procedūrų atlikimas, rezultatų vertinimas ir interpretacija		
7.1.	Gebėti atlikti klinikinį ir laboratorinį ortodontinio paciento ištyrimą	7.1.1.	Gebėti atlikti klinikinį ortodontinio paciento ištyrimą (nusiskundimai, anamnezė, veido estetikos vertinimas, burnos ertmės apžiūra, morfologinis ir funkcinis okliuzijos vertinimas, apatinio žandikaulio smilkininkaulio sąnario tyrimas, ortodontinio gydymo reikalingumo indekso nustatymas).

		7.1.2.	Gebėti atlikti laboratorinius ortodontinio paciento tyrimus: objektyvų veido estetikos ir proporcingumo vertinimą naudojant kliniškes fotografijas; diagnostinių dantų lankų modelių (gipsinių ir skaitmeninių) tyrimus; šoninės galvos telerentgenogramos analizę (įprastinę ir kompiuterinę) bei kitus tyrimo metodus. Gebėti vertinti ir interpretuoti: kliniškių ir laboratorinių diagnostinių tyrimų rezultatus
7.2.	Gebėti atlikti diagnostines procedūras, vertinti ir interpretuoti kliniškių bei laboratorinių diagnostinių tyrimų rezultatus planuojant pacientų su veido ir žandikaulių nesuaugimais ortodontinį gydymą	7.2.1.	Gebėti atlikti: kliniškių pacientų su veido ir žandikaulių nesuaugimais ištyrimą (nusiskundimai, anamnezė, veido estetikos vertinimas, burnos ertmės apžiūra, morfologinis ir funkcinis okliuzijos vertinimas, apatinio žandikaulio smilkinkaulio sąnario tyrimas).
		7.2.2.	Gebėti atlikti objektyvų veido estetikos ir proporcingumo vertinimą naudojant kliniškes fotografijas, diagnostinių dantų lankų modelių (gipsinių ir skaitmeninių) tyrimus, šoninės galvos telerentgenogramos analizę (įprastinę ir kompiuterinę) pacientams su veido ir žandikaulių nesuaugimais.
		7.2.3.	Gebėti vertinti ir interpretuoti kliniškių ir laboratorinių diagnostinių tyrimų rezultatus (veido estetikos ir proporcingumo tyrimo, dantų lankų modelių analizės, radiologinių tyrimų, cefalometrinės šoninių galvos rentgenogramų analizės, apatinio žandikaulio funkcinių tyrimų duomenis) pacientams su veido ir žandikaulių nesuaugimais.
		7.2.4.	Gebėti parinkti viršutinio žandikaulio alveolinės ataugos osteoplastikos atlikimo laiką.
8.	Gydomųjų procedūrų atlikimas		
8.1.	Gebėti kontroliuoti ir koreguoti ortodontinio gydymo eigą bei retencinį periodą pagal gydymo plane numatytą gydymo biomechaniką	8.1.1.	Gebėti parinkti biomechaniniu požiūriu efektyviausiai veikiantį ortodontinį aparatą ar jų sistemą.
		8.1.2.	Gebėti kontroliuoti atraminę ortodontinio gydymo sistemą („anchorage“- anglų k.) panaudojant intraoralinius, ekstaroralinius aparatus ir ortodontinius mini-implantus.
8.2.	Gebėti gydyti ortodontines anomalijas naudojant išimamus plokštėlinius aparatus, išorinio tempimo ir funkcinius aparatus, breketų sistemas	8.2.1.	Gebėti parinkti individualią plokštėlinio aparato konstrukciją pacientui, jį pritaikyti bei koreguoti atliekant ortodontinį gydymą.
		8.2.2.	Gebėti parinkti individualią išorinio tempimo aparato konstrukciją pacientui, jį pritaikyti bei koreguoti visio gydymo eigoje.
		8.2.3.	Gebėti pritaikyti ir koreguoti funkcinius bei kombinuotus su išoriniu tempimu ortodontinius aparatus ortodontinio gydymo eigoje.
		8.2.4.	Gebėti gydyti ortodontines anomalijas naudojant įvairias breketų sistemas.
		8.2.5.	Gebėti dirbti komandoje kartu su kitų sričių specialistais: burnos chirurgais, periodontologais.
9.	Dalyvavimas išsaugant sveikatą, sveikos gyvensenos propagavimas ir skatinimas	9.1.	Gebėti vertinti riziką paciento sveikatai ir taikyti tinkamas ir racionalias priemones šiai rizikai mažinti, taikyti infekcijų kontrolės priemones, įvertinti profesinių veiksmų riziką savo paties sveikatai ir imtis priemonių šios rizikos išvengti.
		9.2.	Dalyvauti sveikatinimo programose populiacijos ir individo lygmenyje.